

УДК 632

Бабич А. Г., доктор біологічних наук, професор кафедри ентомології, інтегрованого захисту та карантину рослин
Бабич О. А., кандидат біологічних наук, доцент кафедри ентомології, інтегрованого захисту та карантину рослин
 Національний університет біоресурсів та природокористування України
 e-mail: BabichAG@nubip.edu.ua

ПРОБЛЕМА РЕГУЛЯЦІЇ ЧИСЕЛЬНОСТІ ЦИСТОУТВОРЮЮЧИХ НЕМАТОД В СУЧАСНИХ АГРОЦЕНОЗАХ УКРАЇНИ

Цистоутворюючі нематоди (родина Heteroderidae) є одними із найбільш небезпечних сидентарних паразитів кореневої системи рослин. Вони відомі ще з другої половини XIX століття як одна з причин «грунтовтоми» і високої шкідливості.

Зниження урожайності основних культур від гетеродерозів становить від 10 до 20%, проте в осередках високої чисельності може досягати 70-90%. Однак, незважаючи на такі втрати врожаю, фітосанітарний контроль гетеродерид, як і раніше, є складною проблемою. Це зумовлено особливостями їх біології, зокрема наявністю в циклі розвитку захищених цистою яєць, які є стійкими до змін навколишнього середовища і можуть зберігатися в ґрунті впродовж багатьох років. Тому, фітосанітарні заходи першочергово мають бути спрямовані на запобігання занесення та подальшого розповсюдження цистоутворюючих нематод, в тому числі і карантинних видів.

Протинематодні сівозміни впродовж тривалого часу були основним обмежуючим чинником масового накопичення бурякової та ряду інших видів цистоутворюючих нематод. Радикальні зміни останніх десятиліть в структурі посівних площ зумовили перехід від багатопільних

до сівозмін з короткою ротацією. За порушення гармонійного чергування культур і недотримання рекомендованих термінів повернення їх на попереднє місце відбувається масове розмноження спеціалізованих фітофагів.

Як показали наші багаторічні дослідження, для забезпечення ефективного захисту рослин необхідне розумне поєднання різних методів, прийомів, заходів на основі прогнозу появи і розвитку шкідливих організмів, постійного моніторингу і оцінки фітосанітарного стану агроценозів. Використання в сучасних інтегрованих системах біопрепаратів з поліфункціональними властивостями – інсекто-нематодцидними, фітостимулюючими, імуномодулюючими, антистресовими сприятиме зменшенню пестицидного навантаження на довкілля.

Структурні, технологічні, кліматичні зміни останніх десятиліть потребують проведення всебічної оцінки їх впливу на сучасну фауну цистоутворюючих нематод з метою уточнення домінуючих нині патогенних видів, дослідження їх біолого-екологічних особливостей, розроблення сучасного нематодологічного моніторингу та екологічно-безпечних заходів фітосанітарного контролю.

УДК 632.651

Бабич А. Г.¹, доктор біологічних наук, професор кафедри ентомології, інтегрованого захисту та карантину рослин
Білявська Л. О.², доктор біологічних наук, зав. відділу загальної та ґрунтової мікробіології
Бабич О. А.¹, кандидат біологічних наук, доцент кафедри ентомології, інтегрованого захисту та карантину рослин
Статкевич А. О.¹, аспірант

¹Національний університет біоресурсів та природокористування України

²Інститут мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України

e-mail: nubipbabich@gmail.com

СУЧАСНІ МЕТОДИ ОЗДОРОВЛЕННЯ РОЗСАДИ СУНИЦІ ВІД ФІТОПАЗАРИТИЧНИХ НЕМАТОД

Необхідність закладки нових плантацій суниці здоровим посадковим матеріалом потребує використання ефективних методів знезараження розсади від фітонематоди. Для цього використовують термічний метод - занурюють розсаду в гарячу воду. Недоліком цього методу є недостатня ефективність і стрес для рослини. Альтернативою є застосування біологічних і хімічних препаратів для знезараження рослин від нематод.

Тому, нами проведено ряд досліджень по знезараженню розсади і впливу біологічних препаратів на основі авемерктинів на сунічну нематоду.

Сунічна нематода (на відміну від значної більшості фітонематод) паразитує в більшості випадків ектопаразитично на поверні різних частин суниць. Основне її розмноження відбу-

вається з ранньої весни до початку літа, сповільнюється накопичення чисельності в період сезонного спокою рослин, і знову збільшується розвиток популяції, а з ним і розселення в осінній період вегетації суниць. Тому, зважаючи на економічну доцільність та екологічну безпечність застосування біологічних препаратів навіть на плодоносних насадженнях суниць, нами проведено дослідження ефективності препаратів авемерктинової групи проти сунічної нематоди.

Перед висадкою суниць у відкритий ґрунт, розсаду занурювали в робочий розчин Аверстима з експозицією 20 хвилин, висаджували і поливали рослини робочим розчином Аверстимом з нормою витрати 1,0 л/га, через 10–15 днів висаджені рослини повторно поливали робочим